

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2025-05-22

Diarienummer:
SCN-2025-00401

Handläggare:
Marina Östh Kjellberg, Sandra Hovi

Utredning av informationsflödet gällande Lex Sarah-ärenden och yttranden till Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** informationen till nämnden gällande lex Sarah-ärenden ska ske i enlighet med föredragningen.

Ärendet

Förvaltningen har fått i uppdrag att se över hur information om lex Sarah-ärenden kommuniceras till nämnden.

I dagsläget informeras nämnden om ett allvarligt missförhållande eller risk för allvarligt missförhållande genom anmälan av delegationsbeslut. Nämndens ordförande informeras muntligt om missförhållandet eller risk för missförhållande av förvaltningsdirektören.

Förvaltningens förslag är att stärka nämndens insyn från det att en händelse bedöms som ett allvarligt missförhållande eller risk för allvarligt missförhållande genom att tydliggöra vissa tidsaspekter för när information ska ges samt att ge nämnden insyn i utredningen (inkl. åtgärder) och beslut.

Beredning

Ärendet har beretts inom Stab SCF, Enheten för verksamhetsnära stöd, Socialförvaltningen.

Föredragning

I december 2024 beslutade socialnämnden om att ge förvaltningen i uppdrag att se över hur information om lex Sarah-ärenden kommuniceras till nämnden. Syftet med utredningen är att upprätthålla och i de fall det bedöms nödvändigt stärka nämndens insyn och möjlighet till uppföljning i dessa ärenden.

Lex Sarah

Lex Sarah innebär att personal inom socialtjänsten är skyldig att rapportera, utreda och åtgärda missförhållanden eller risker för sådana. Reglerna finns i socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och gäller inom förvaltningens samtliga verksamheter. Lex Sarah är en del av det systematiska kvalitets- och förbättringsarbetet.

Missförhållanden kan utgöras av handlingar eller underlåtenhet som innebär fara för den enskildes liv, hälsa eller säkerhet. Beslut om att anmäla en händelse till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) fattas efter en bedömning av hotet eller konsekvensernas allvarlighetsgrad. Så snart en händelse bedöms som ett allvarligt missförhållande, eller en risk för ett sådant, ska den skyndsamt anmälas till IVO. I kommunal verksamhet är nämnden formellt ansvarig för anmälan men beslutet är delegerat till avdelningschef inom förvaltningen.

Vid inkommen anmälan granskar IVO att huvudmannen har fullföljt utredningsskyldigheten och skyldigheten att avhjälpa eller undanröja missförhållandet. När IVO bedömer att den som bedriver verksamheten har fullgjort sina skyldigheter avslutas ärendet med ett beslut.

Om IVO vid sin granskning finner att verksamheten inte följer lagar, förordningar och andra föreskrifter kan myndigheten kräva att den som bedriver verksamheten vidtar åtgärder för att rätta till sina brister. IVO kan också förelägga verksamheten att rätta till bristerna och föreläggandet får förenas med vite, eller när föreläggandet inte följs förbjuda verksamheten att fortsätta.

Med anledning av förelägganden kan det inkomma begäran om yttrande från IVO men fram till dags dato har socialförvaltningen inte varit föremål för en sådan process och därmed har inga yttranden lämnas till IVO i samband med en lex Sarah-anmälan. Yttrande till IVO i denna process är delegerat till förvaltningsdirektör.

Socialförvaltnings hantering av lex Sarah

En rapport upprättas av medarbetare i Lifecare avvikelsemodul och information om att en rapport klassad som ett missförhållande går från systemet via mejl till utredande chef (vanligtvis enhetschef) samt till kvalitetsutvecklare.

Kvalitetsutvecklare informerar enhetschef samt ansvarig avdelningschef att en lex Sarah-rapport har inkommit samt att kvalitetsutvecklare kommer att vara cheferna behjälpliga i den fortsatta utredningsprocessen.

När utredningen har kommit så långt att det går att göra en adekvat bedömning huruvida det inträffade ska betraktas som ett allvarligt missförhållande eller ej träffar kvalitetsutvecklare avdelningschef för den slutgiltiga bedömningen om anmälan till IVO (allvarligt missförhållande, risk för allvarligt missförhållande) ska göras eller ej.

Avdelningschef informerar ledningsgruppen om att det skett en händelse som bedömts som ett allvarligt missförhållande och som därmed ska anmälas till IVO. Förvaltningsdirektör informerar ordförande.

Kvalitetsutvecklare samlar information från enhetschefens utredning, sammanställer denna samt övrig information och administrerar anmälan till IVO. Nämnden informeras om ärendet genom anmälan av delegationsbeslut.

När beslut inkommer informerar kvalitetsutvecklare enhetschef och avdelningschef. (Information ges också automatiskt via Digitalt handläggarstöd, DHS.)

Utöver den händelsestyrda informationen från förvaltningsdirektör till ordförande får nämnden årligen en sammanställning och analys av avvikelser och anmälningar enligt lex Sarah på aggregerad nivå. Den redovisningen återges även i kvalitetsberättelsen.

Inom socialförvaltningen genomförs årligen mellan 7 och ca 20 lex Sarah-utredningar, varav ca en tredjedel bedöms som allvarliga missförhållanden eller risk för sådana och anmäls till IVO.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att det finns fungerande rutiner men att nuvarande informationsgång kan förtydligas samt att nämndens insyn i Lex Sarah-ärenden kan stärkas. Förvaltningen föreslår följande förtydliganden och tillägg i befintlig rutin utöver det som redan görs:

- Förvaltningsdirektör informerar ordförande efter att avdelningschef bedömt att ett ärende är ett allvarligt missförhållande eller risk för sådant, som ska anmälas till IVO.
- Vid nästföljande arbetsutskott informerar förvaltningen muntligt om händelsen (och den bedömning som gjorts).
- När utredningen är klar (senast 2 månader från det att rapport inkommit) och anmälan om allvarligt missförhållande gjorts till IVO ska utredningen i sin helhet tas upp som ett anmälningsärende på socialnämndens nästkommande sammanträde.
- När beslutet kommer från IVO så anmäls även detta på nästkommande nämndsammanträde tillsammans med en redogörelse för eventuella kompletteringar som IVO begärt beträffande utredningen.

På så sätt säkerställs att nämnden har insyn i hanteringen av allvarliga händelser enligt lex Sarah från det att de bedöms som allvarliga och genom processen fram till avslut, samt att det finns en tydlig dokumentation av vidtagna åtgärder. Resultatet av åtgärderna kan också fångas upp i den årliga rapporteringen på aggregerad nivå.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2025-05-22

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör